

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna põllumajanduskeskkonna büroo peaspetsialistid Reelika Päädam (tel 625 6267, reelika.paadam@agri.ee) ja Eike Lepmets (tel 625 6564, eike.lepmets@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Ketlyn Roze (tel 625 6127, ketlyn.roze@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist. Eelnõuga muudetakse maaeluministri 29. aprilli 2015. a määrust nr 49 „Keskkonnasõbraliku majandamise toetus“ ja maaeluministri 16. veebruari 2018. a määrust nr 9 „Piirkondlik veekaitse toetus“.

Eelnõu §-ga 1 täiendatakse maaeluministri 29. aprilli 2015. a määruse nr 49 „Keskkonnasõbraliku majandamise toetus“ § 29 lõikega 11, mille kohaselt võib 2018. aastal kohustust suurendada enam kui 20 protsenti esimese kohustuseaasta kohustuse aluse maa pindalast selle maa arvelt, mille kohta ei ole kohustust võetud. Sellisel juhul algab 2018. aastal uus kohustus, mille kestus on viis järjestikust kalendriaastat.

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 66 lõike 1 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastustav minister määrusega igal aastal nende meetmete, alameetmete ja tegevuse liikide loetelu, mille raames on eelarveaastal võimalik „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) alusel antavaid toetusi taotleda. Mitmeaastaste kohustustega toetuste puhul sätestatakse nimetatud määruses ka see, kui eelarveaastal ei ole võimalik toetuskeemiga liituda või juba olemasoleva kohustusega taotlejatel kohustust suurendada. Maaeluministri 12. veebruari 2018. a määruse nr 8 „2018. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused“ § 2 lõike 7 punkti 1 kohaselt võib 2018. aastal taotleda keskkonnasõbraliku majandamise toetust, mis hõlmab ka uute kohustuste võtmist.

Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse uusi kohustusi kavandati esialgu lubada võtta 2015. ja 2016. aastal. Aastaks 2017 ei olnud keskkonnasõbraliku majandamise toetuse planeeritud sihttaseme (475 000 hektarit) täidetud, seetõttu võimaldatakse uusi kohustusi võtta ka 2018. aastal. Kuna keskkonnatoetuste taotlejatel saab ühe toetuse liigi kohta olla vaid üks kohustus, siis 2018. aastal algab ka olemasoleva kohustusega taotlejatel kohustuse üle 20-protsendilise suurendamise korral uus kohustus. Uue kohustuse kestus on viis järjestikust kalendriaastat.

Eelnõu §-ga 2 täiendatakse maaeluministri 16. veebruari 2018. a määrust nr 9 „Piirkondlik veekaitse toetus“ (edaspidi *määrus nr 9*) rakendussättega, mille kohaselt ei saa 2018. aastal arengukava alusel antavat mahepõllumajandusele ülemineku või mahepõllumajandusega

jätkamise toetuse (edaspidi *mahetoetus*) kohast kohustust maa rohumana hoidmise kohustusega asendada. Arengukava kohaselt on maaeluministril õigus kehtestada määruse 807/2014 artikli 15 lõikega 3 kooskõlas täpsemad kohustuste asendamist puudutavad reeglid.

Maaeluministri 30. aprilli 2015. a määruse nr 53 „Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus“ § 5 lõike 2¹ alusel rakendatakse 2018. aastast mahetoetusele nitraaditundlikul alal uut, kõrgemat toetusemäära. Kui põld asub täies ulatuses põllumassiivil, mis asub täies ulatuses nitraaditundlikul alal, suurendatakse asjakohast ühikumäära 30 protsendi võrra ühe hektari maa kohta, mille kohta taotletakse toetust. Enne, kui mahetoetuse taotlejale võimaldatakse mahetoetuse kohase kohustuse asendamist piirkondliku veekaitse toetuse maa rohumana hoidmise kohustusega, on asjakohane analüüsida mahetoetuse rakendumise mõju veekaitsele tegevustele selles piirkonnas. Analüüsitakse, kuivõrd mahemaa (eelkõige pikaajalise rohumaa) osakaal on nitraaditundlikul alal suurenenud. Aastal 2016. oli nitraaditundlikul alal püsirohumaid kõigest kaheksa protsenti ning nende pindala suurendamine (eriti kaitsmata põhjavega ala) on üheks veekaitsele eesmärgiks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 17.12.2013, lk 549–607), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), komisjoni delegeeritud määrusega (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), komisjoni delegeeritud määrusega (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.07.2014, lk 1–17), komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68), ning komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124).

4. Määruse mõjud

Eelnõu § 1 tehtav täiendus võimaldab 2018. aastal sarnaselt eelnevate aastatega alustada uut keskkonnasõbraliku majandamise toetuse kohustust ka kohustuse suurendamise korral. Selle tulemusel suureneb eeldatavasti põllumajandusliku keskkonnatoetusega hõlmatud põllumajandusmaa pindala ning seeläbi täidetakse paremini keskkonnasõbraliku majandamise toetuse eesmärgid. Muudatus on taotlejatele positiivne, kuna hüvitatakse toetuse nõuete täitmisest tulenev saamata jäänud tulu ja lisakulu suurema pinna kohta. Samas, kuna 2018. aastal võetud kohustuste viie aasta pikkune kohustuseperiood lõppeb aastal 2022, mil eeldatavasti rakenduvad juba uue finantsperioodi toetused, võib see taotlejatele tuua takistusi uute põllumajanduslike keskkonnatoetustega liitumisel. Keskkonnasõbraliku majandamise

toetusega sarnase uue finantsperioodi toetuse kohustust saab võtta üksnes siis, kui eelnev kohustus on lõppenud. Kuna keskkonnasõbraliku majandamise toetuses on palju nõudeid, siis uuel finantsperioodil ei pruugi olla võimalik selle toetuse kohustuse asendamine uue perioodi toetuse kohustusega, kui uus toetuskeem on väiksema keskkonnakasuga.

Eelnõu § 2 muudatusega ei saa 2018. aastal mahetoetuse kohast kohustust asendada piirkondliku veekaitse toetuse maa rohumana hoidmise kohustusega. Kuna maaeluministri 30. aprilli 2015. a määruse nr 53 „Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus“ § 5 lõike 2¹ alusel rakendatakse 2018. aastast mahetoetusele nitraaditundlikul alal uut, kõrgemat toetusemäära, on mõistlik enne mahetoetuse kohase kohustuse piirkondliku veekaitse toetuse maa rohumana hoidmise kohustusega asendamise lubamist analüüsida mahetoetuse rakendumise mõju veekaitseliste tegevustele selles piirkonnas.

Piirkondliku veekaitse toetuse maa rohumana hoidmise kohustuse üheks keskseks nõudeks on olemasoleva rohumaa puhul selle maa hoidmine rohukamara all või seni mu kultuuri all olnud maa puhul rohumaa rajamine. See tähendab, et neid tegevusi ei ole mahetoetuse kohustuse võtnud isik, kes plaanis oma kohustust maa rohumana hoidmise kohustusega 2018. aastal asendada, veel saanud (talve tõttu) teha. Põllumajandusuuringute Keskuse andmetel asus 2016. aastal nitraaditundlikul alal enam kui 9300 hektarit mahepõllumajanduslikus kasutuses olevat maad.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse uute kohustuste võtmisel suureneva kohustusealuse pindalaga seotud kulud kaetakse toetuse eelarvest. Määruse rakendamine ei too määruse nr 9 muutmisega kaasa täiendavaid kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemis EIS kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning informatsiooniks Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile ja arengukava seirekomisjonile.